NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ..410.001.09.2020

Marta Kuczma – Dyrektor Sądu Okręgowego
w Rzeszowie
pl. Śreniawitów 3,
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.– wykonanie planu finansowego Sądu Okręgowego w Rzeszowie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Rzeszowie, pl. Śreniawitów 3, 35-959 Rzeszów (dalej: Sąd Okręgowy lub Sąd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marta Kuczma – Dyrektor Sądu Okręgowego
Zakres przedmiotowy kontroli	P/20/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. oraz działania wcześniejsze i późniejsze związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2019
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*[1]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Roman Chrząszcz – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LRZ/17/2020 z 14 stycznia 2020 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2019 r. przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, w ramach części 15/09 – Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.

Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z windykacją należności budżetowych,
- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- dokonanie analizy wykonania planu dochodów,
- szczegółowa kontrola prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności sądowych oraz windykacji zaległości,
- dokonanie analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- dokonanie analizy realizacji wydatków, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówień publicznych,
- dokonanie analizy stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań budżetowych,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań budżetowych.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV *„Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności"*.

III. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2019 r. Sądu Okręgowego w Rzeszowie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono, że Sąd zrealizował dochody w kwotach wyższych od prognozowanych. Objęte badaniem należności z tytułu dochodów budżetowych były przypisywane w kwotach zgodnych z dokumentami stanowiącymi podstawę tych zapisów. Proces windykacji zaległości był zgodny z obowiązującym prawem.
Wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji zadań jednostki, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie *o finansach publicznych* i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W ramach wydatków majątkowych zrealizowano osiem zadań, z tego jedno zadanie dotyczyło rozbudowy budynku Sądu Rejonowego w Dębicy, a pozostałe zakupów środków trwałych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sprawozdania budżetowe sporządzone przez kontrolowaną jednostkę. Zostały one sporządzone prawidłowo pod względem formalnym oraz terminowo przekazane do dysponenta części budżetowej. System kontroli zarządczej zapewniał zgodność sporządzonych sprawozdań z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Stwierdzone nieprawidłowości, dotyczące braku podejmowania czynności egzekucyjnych wobec dwóch zaległości sądowych oraz nieprawidłowej ewidencji należności długoterminowych, nie miały istotnego wpływu na ocenę ogólną kontrolowanej działalności.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[3] kontrolowanej działalności

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*[4], w 2019 r. plan finansowy oraz sprawozdania jednostkowe Sądu Okręgowego, obejmowały odpowiednio pomocnicze plany finansowe i pomocnicze sprawozdania Sądu Okręgowego i czterech Sądów Rejonowych: w Ropczycach, w Strzyżowie, w Łańcucie i w Leżajsku, w których nie było stanowisk dyrektorów sądów (zwanych dalej: sądami rejonowymi funkcjonalnymi). Dysponentem środków budżetowych sądów rejonowych funkcjonalnych był Dyrektor Sądu Okręgowego.
Ustalenia zawarte w wystąpieniu pokontrolnym, za wyjątkiem odnoszących się do stanu należności Skarbu Państwa, dotyczą Sądu Okręgowego oraz sądów rejonowych funkcjonalnych.

---

[2] W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

[3] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

1.1 Wykonanie dochodów w 2019 r. wynosiło 18.970,9 tys. zł, co stanowiło 148,5% planu i było wyższe o 2.491,1 tys. zł (o 15,1%) od dochodów budżetowych roku 2018.

Odnośnie przyczyn powstania różnicy pomiędzy planowanymi i zrealizowanymi dochodami w 2019 r. Dyrektor Sądu Okręgowego wyjaśniła, że była ona spowodowana:

- problemami opracowania prawidłowego planu dochodów dla Sądu Okręgowego i czterech sądów rejonowych funkcjonalnych,
- plan dochodów budżetowych na dany rok budżetowy był prognostyczny, miał ścisły związek z postępowaniami sądowymi i opierał się o założenia znacznie wcześniejsze, niż data w której znany był ostateczny poziom wykonania dochodów budżetowych za dany rok,
- brakiem sygnałów od jednostek nadrzędnych i nadzorujących o zwiększeniu planu dochodów budżetowych,
- rosnącymi opłatami w sprawach cywilnych, co miało związek z nowelizacją w 2019 r. ustawy *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*,
- liczbą spraw wpływających do Sądu.

Głównymi źródłami dochodów budżetowych w 2019 r. były wpływy z:

- opłat sądowych, które zaplanowano w wysokości 11.063 tys. zł, a wykonano w kwocie 16.529 tys. zł (149,4% panu);
- grzywien (karnych i cywilnych), które zaplanowano w wysokości 1.612 tys. zł, a wykonano w kwocie 2.208,3 tys. zł (137% planu);
- lat ubiegłych, dotyczące zwrotu wydatków poniesionych w latach poprzednich[5], które zaplanowano w wysokości 77 tys. zł, a wykonano w kwocie 129,6 tys. zł (168,3% planu).

(akta kontroli str. 4-11, 619, 635)

1.2. Na koniec 2019 r. należności wynosiły 5.597 tys. zł (wzrost o 9,3% w stosunku do roku poprzedniego), w tym stan zaległości wynosił 4.410,9 tys. zł (wzrost o 7,6%).

Na wzrost stanu zaległości zasadniczy wpływ miała skuteczność egzekucji przeprowadzonych przez organy egzekucyjne.

Należności ewidencjonowano w Księgach należności, które były prowadzone przez poszczególne Wydziały Sądu Okręgowego oraz przez sądy rejonowe funkcjonalne. Wydziały Sądu oraz sądy rejonowe funkcjonalne, podejmowały również działania windykacyjne w stosunku do zaległości. Ewidencja księgowa syntetyczna i analityczna należności Sądu Okręgowego oraz sądów rejonowych funkcjonalnych, prowadzona była przez Oddział Finansowy Sądu Okręgowego. Na koniec każdego miesiąca uzgadniano stany należności ujętych w Księgach należności i na kontach księgowych.

(akta kontroli str. 5, 12-13)

W wyniku przeglądu analitycznego obejmującego 102 zaległości sądowe ustalono, że w 100 przypadkach podejmowane były czynności windykacyjne, z tego:

- 49 zaległości objętych było czynnymi postępowaniami egzekucyjnymi (egzekucje komornicza w toku);
- w stosunku do 19 zaległości postępowania egzekucyjne były nieskuteczne i zostały one umorzone lub zawieszone, a Sąd podejmował w tych przypadkach inne czynności (np. zasądzano karę zastępczą w postaci pozbawienia wolności, wzywano dłużnika do wyjawienia majątku);

[5] Np. zwroty poniesionych przez Sąd kosztów wydania opinii przez biegłego itp.

- 13 zaległości zgłoszono do postępowań upadłościowych;
- w stosunku do 10 zaległości Sąd wystąpił z żądaniem wyjawienia majątku przez dłużnika;
- 9 zaległości objęto wezwaniem do zapłaty (sprawy z końca 2019 r.).

W jednej analizowanej sprawie zaległość pieniężną zamieniono na prace społeczno-użyteczne (sprawa w toku), a w innym przypadku akta przekazano do Prezesa Sądu celem podjęcia dalszych działań z uwagi na to, iż wobec dłużnika wszczęto postępowanie likwidacyjne.

(akta kontroli str. 14-49)

Szczegółowa analiza dokumentów dotyczących 20 zaległości wykazała, że zostały one przypisywane w kwotach zgodnych z dowodami księgowymi stanowiącymi podstawę tych zapisów. Do dłużników były wysyłane wezwania do zapłaty, a w przypadku braku odpowiedzi na te wezwania, zaległości były zgłaszane do egzekucji komorniczej lub postępowań upadłościowych. Sąd na bieżąco monitorował czynności egzekucyjne oraz postępowania upadłościowe, poprzez kierowane do organów prowadzące te postępowania, wniosków o podanie informacji co do ich stanu i podjętych działań. Czynności windykacyjne dokumentowano poprzez gromadzenie pism w odrębnych teczkach dla każdej sprawy. Przypadki braku czynności windykacyjnych zostały przedstawione w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości" niniejszego wystąpienia.

Po bezskutecznych egzekucjach, Sąd (w przypadkach, których było to możliwe) podejmował działania w zakresie zobowiązania dłużnika do wyjawienia majątku na podstawie przepisów *Kodeksu postępowania cywilnego*. W pięciu analizowanych sprawach dotyczących zaległości ujętych w Księdze należności II Wydziału Karnego o wartości 647,1 tys. zł, Sąd nie podejmował działań w celu zobowiązania dłużnika do wyjawienia majtku.

(akta kontroli str. 49-155)

Przewodniczący tego Wydziału wyjaśnił, że nie może jednoznacznie wskazać, jakimi przesłankami kierowano się nie wnosząc o wyjawienie majątku przez dłużników, gdyż w tych sprawach decyzje podejmował Sąd. Jednocześnie Przewodniczący wskazał, że najczęściej w wyniku przeprowadzonego postępowania karnego, sytuacja majątkowa dłużników jest Sądowi szczegółowo znana.

(akta kontroli str. 156-166)

1.3. W 2019 r. Sąd dokonał 71 umorzeń należności Skarbu Państwa, o wartości 108,7 tys. zł[6]. Kontrola dokumentów czterech umorzeń na kwotę 42,7 tys. zł[7] wykazała, że były one uzasadnione sytuacją finansowo-majątkową dłużnika. W trzech badanych przypadkach umorzeń należności dokonano po ich bezskutecznej egzekucji komorniczej, a w jednym przypadku dłużnik posiadał kilkunastomilionowe zaległości wobec ZUS i urzędu skarbowego.

W 2019 r. Sąd dokonał 39 rozłożeń na raty należności Skarbu Państwa o łącznej wartości 734,6 tys. zł[8]. Kontrola dokumentów sześciu spraw na kwotę 467,6 tys. zł[9] dotyczących tych ulg wykazała, że udzielono je po uprzedniej analizie sytuacji finansowo-materialnej dłużników, a w czterech przypadkach dodatkowo analizowano ich sytuacje rodzinne. W czterech badanych sprawach dłużnicy wpłacali należne raty zgodnie z wydanymi postanowieniami Sądu, natomiast w dwóch sprawach dłużnicy nie dokonywali należnych wpłat. Sąd wezwał ich

---

[6] 47 należności o wartości 44,8 tys. zł zaewidencjonowanych w I Wydziale Cywilnym, 9 o wartości 21,6 tys. w II Wydziale Karnym, 1 o wartości 1,3 tys. zł w V Wydziale Cywilnym Odwoławczym i 14 o wartości 41 tys. zł w VI Wydziale Gospodarczym

[7] Dobór celowy – największe kwotowo spośród ujętych w ewidencji II Wydziału Karnego i VI Wydziału Gospodarczego.

[8] 10 należności o wartości 5 tys. zł zaewidencjonowanych w I Wydziale Cywilnym, 26 należności o wartości 534,1 tys. zł w II Wydziale Karnym i 3 należności o wartości 195,5 tys. zł w VI Wydziale Gospodarczym

dwukrotnie do uregulowania zaległych rat i zagroził skierowaniem spraw do postępowań egzekucyjnych – sprawy w toku.

(akta kontroli str. 167-224)

1.4. W okresie objętym kontrolą, stwierdzono 2 przypadki przedawnienia należności Skarbu Państwa o łącznej wartości 31,7 tys. zł. Dotyczyły one kosztów sądowych zasądzonych przez II Wydział Karny. W obydwu przypadkach przedawnienie tych należności nastąpiło z upływem 3 lat od dnia, kiedy należało je uiścić, po bezskutecznej egzekucji, stosownie do postanowień art. 641 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*[10]. Umorzone należności odpisano z ewidencji księgowej.
W toku kontroli (11 lutego 2020 r.) Sąd z urzędu umorzył cztery zaległości zaewidencjonowane w IV Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, o łącznej wartości 3,2 tys. zł. Umorzenie dotyczyło kosztów sądowych i nastąpiło z uwagi na ich przedawnienie, stosownie do art. 122 w związku z art. 116 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*[11].

(akta kontroli str. 107-115, 225-234)

1.5. W okresie objętym kontrolą, w 12 sprawach Sąd orzekł zastępcze kary pozbawienia wolności w zamian za nieuiszczone kary grzywien. Analiza dokumentów tych spraw wykazała, że w 10 przypadkach na dzień 31 grudnia 2019 r. kary zastępcze nie zostały wykonane (zakończone)[12]. Zaległości dotyczące tych dłużników, na koniec 2019 r. ujęte były w księgach rachunkowych Sądu.
W dwóch przypadkach ustalono, że dłużnicy w październiku i grudniu 2019 r. uregulowali zaległości na rzecz Skarbu Państwa, poprzez częściową ich zapłatę i częściowo wykonaną karę zastępczą pozbawienia wolności. Zaległości tych dłużników, po ich uregulowaniu, na bieżąco odpisano z ksiąg rachunkowych Sądu. W tym zakresie przestrzegane były zasady Ministerstwa Sprawiedliwości, określone w piśmie z dnia 21 sierpnia 2019 r.[13]

(akta kontroli str. 235-255)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku zgłoszenia do postępowań egzekucyjnych dwóch zaległości (spośród 20 analizowanych) w łącznej kwocie 1,3 tys. zł, ujętych w Księdze należności IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- o wartości 933 zł zasądzonej wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r. – wezwanie do zapłaty wysłano 1 grudnia 2017 r., na które dłużnik nie odpowiedział,
- o wartości 400 zł wynikającej z postanowienia Sądu z dnia 9 marca 2018 r. – wezwanie do zapłaty wysłano 21 sierpnia 2018 r., na które dłużnik nie odpowiedział.

Sąd pomimo braku wpłat, nie zgłosił tych zaległości do postępowań egzekucyjnych, ani też nie podejmował innych działań windykacyjnych (np. nie zobowiązał dłużników do wyjawienia majątku).
W trakcie niniejszej kontroli, w dniu 11 lutego 2020 r. ww. zaległość o wartości 933 zł postanowieniem Sądu została z urzędu umorzona, a do dłużnika drugiej zaległości (o wartości 400 zł), w dniu 20 lutego 2020 r. Sąd wysłał ponowne wezwanie do zapłaty.

(akta kontroli str. 111-113)

---

[10] Dz. U. z 2020 r. poz. 30.
[11] Dz. U. z 2019 r. poz. 785.
[12] Dłużnicy nie stawili się do zakładów karnych bądź przebywali w zakładach karnych w związku z zastępczymi karami lub przebywali w zakładach karnych w związku z odbywaniem innych kar.
[13] W piśmie tym stwierdzono, że odpis kwoty należności w takim przypadku może nastąpić na podstawie informacji z zakładu karnego o wykonaniu przez skazanego kary zastępczej.

Przewodniczący ww. Wydziału wyjaśnił, że w jednej sprawie zaległość umorzono, gdyż firma pod podanym adresem nie istnieje. W drugim przypadku, dłużnika ponownie wezwano do uiszczenia grzywny (termin wg wezwania upłynie 30 marca 2020 r.). W przypadku nieuiszczenia zaległości zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne.

(akta kontroli str. 156, 161-162)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu dochodów w 2019 r. przez kontrolowaną jednostkę, a także dochodzenie należności Skarbu Państwa oraz prowadzone działania windykacyjne.

Należności z tytułu dochodów budżetowych były ewidencjonowane w Księgach należności oraz w księgach rachunkowych Sądu, w wysokościach określonych w dokumentach stanowiących podstawę ich przypisu, przy czym nieprawidłowo ewidencjonowano należności długoterminowe[14]. Wobec dłużników zalegających z zapłatą należności, podejmowano działania windykacyjne. Sąd na bieżąco monitorował przebieg wszczętych postępowań egzekucyjnych i upadłościowych pod względem możliwości wyegzekwowania należności Skarbu Państwa. Czynności windykacyjne prawidłowo dokumentowano poprzez prowadzenie dla każdej zaległości odrębnych akt sprawy. Stwierdzone dwa przypadki, braku zgłoszenia zaległości do egzekucji komorniczej, ze względu na niewielką ich wartość oraz podjęte w trakcie kontroli czynności, nie miały wpływu na obniżenie oceny.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu faktycznego

2.1. Wydatki budżetowe Sądu Okręgowego i sądów rejonowych funkcjonalnych w 2019 r. wyniosły 67.112,7 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach (67.144,6 tys. zł) i 120,5% wydatków wykonanych w roku 2018 r. (55.708,9 tys. zł).
Wydatki w 2019 r. realizowane były w trzech rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- 75312 „Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne – wartość zrealizowanych wydatków 5.288,7 tys. zł;
- 75502 „Jednostki sądownictwa powszechnego", w którym ewidencjonowano wydatki bieżące i majątkowe związane z funkcjonowaniem Sądu – wartość zrealizowanych wydatków 51.513,1 tys. zł;
- 75595 „Pozostała działalność", w którym ujmowano wydatki dotyczące wypłaconych odszkodowań zasądzonych przez Sąd ze Skarbu Państwa[15] - wartość zrealizowanych wydatków 10.310,9 tys. zł.

Największy wzrost wydatków w 2019 r. w stosunku do ich poziomu roku poprzedniego, wystąpił w następujących podziałkach:

- § 3020 „wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń" – wydatki w 2018 r. wynosiły 26,2 tys. zł, a w 2019 r. – 58 tys. zł (wzrost o 121,4%). Spowodowane to było wypłatą w 2019 r. odprawy pośmiertnej dla osób uprawnionych po zmarłym pracowniku;
- § 4610 „koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego' – wydatki w2018 r. wynosiły 2.748 tys. zł, a w 2019 r. – 3.501,9 tys. zł (wzrost o 27,4%). Wyższe wydatki w 2019 r. wynikały z tego, że dokonywano wypłat dla biegłych sądowych, tłumaczy przysięgłych i lekarzy sądowych za sporządzone opinie i tłumaczenia, które wykonywano w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, a tym samym podlegały one opodatkowaniu podatkiem VAT[16];

---

[14] Szerzej w sekcji nr V Uwagi i wnioski.
[15] Odszkodowania za przewlekłość postępowania, odszkodowania za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowania dla osób represjonowanych, wypłacone na podstawie art. 552 *Kodeksu postępowania karnego*.
[16] W roku 2018, usługi te w takiej skali nie były sporządzane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, przez co nie

- § 6050 „wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych" i § 6060 „wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych" – łączne wydatki w tych podziałkach w 2018 r. wynosiły 2.403,5 tys. zł, a w 2019 r. – 4.053 tys. zł (wzrost o 68,6%). Wynikało to ze zwiększonych wydatków na kontynuację zadania inwestycyjnego pn. „Rozbudowa Sądu Rejonowego w Dębicy" oraz zakupu serwerów, elektronicznych depozytorów kluczy, a także zakupu i wdrożenia systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych;
- § 4590 „kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych" i § 4580 „pozostałe odsetki" – łączne wydatki tych podziałek w 2018 r. wynosiły 3.588,1 tys. zł, a w 2019 r. – 10.310,9 tys. zł (wzrost o 187,4%). Było to spowodowane koniecznością wypłaty większych odszkodowań i zadośćuczynień ze Skarbu Państwa, prawomocnie zasądzonych w 2019 r.

(akta kontroli str. 276-278, 641-646)

2.2. W 2019 r. Sąd nie otrzymywał środków z rezerwy celowej ani z rezerwy ogólnej budżetu państwa. W okresie tym, Minister Finansów ani dysponent części budżetowej nie podejmowali wobec Sądu Okręgowego decyzji o blokowaniu planowanych wydatków.

(akta kontroli str. 279-281)

2.3. W okresie objętym kontrolą, wykonane wydatki budżetowe w grupach ekonomicznych były zgodne z ich planowaną wielkością i przedstawiały się następująco:
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 6.556,5 tys. zł (9,8% wydatków ogółem),
- wydatki majątkowe – 4.052,9 tys. zł (6% wydatków ogółem),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 56.503,2 tys. zł (84,2% wydatków ogółem).

W 2018 r. struktura wydatków w ww. grupach ekonomicznych była podobna i przedstawiała się odpowiednio: 11,2%, 4,3% i 84,5% wydatków ogółem.
W 2019 r. w ramach grupy „świadczenia na rzecz osób fizycznych", finansowano następujące rodzaje świadczeń:
- § 3020 „wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń" – 58 tys. zł, które obejmowały: zakupy okularów korekcyjnych, zakup wody pitnej, ekwiwalenty za pranie odzieży ochronnej pracowników obsługi, zakupy odzieży ochronnej i wypłatę odprawy pośmiertnej;
- § 3030 „różne wydatki na rzecz osób fizycznych" – 1.209,8 tys. zł, które obejmowały w szczególności: ryczałty dla kuratorów społecznych i zawodowych, zwroty kosztów przejazdu i rekompensaty utraconych zarobków świadków, biegłych i ławników;
- § 3110 „świadczenia społeczne" – 5.288,7 tys. zł, które obejmowały uposażenia dla sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne dla członków rodzin po śmierci sędziego.

(akta kontroli str. 228, 641-646)

2.4. W okresie objętym kontrolą, wydatki bieżące zrealizowano zgodnie z planem finansowym. Plan (po zmianach) wydatków bieżących wynosił 56.529,9 tys. zł, a ich wykonanie 56.503,2 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu. Analiza wybranych wydatków bieżących wykazała, że:
a/ sąd opracował plan rzeczowo-finansowy obejmujący wydatki remontowe ujęte w dwóch paragrafach klasyfikacji wydatków: § 4270 „zakup usług remontowych" i § 4340 „zakup usług remontowo-konserwacyjnych dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych". Na początku 2019 r., plan rzeczowo-finansowy dla wydatków zaplanowanych w tych

podziałkach, przewidywał łącznie sześć zadań remontowych o wartości 244 tys. zł, obejmujących w szczególności: malowanie pomieszczeń, remonty posadzek, wymiany wykładzin itp. Według stanu na koniec 2019 r., zrealizowano 10 zadań remontowych o wartości 221,5 tys. zł, które obejmowały: opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, wykonanie ekspertyz, remont pomieszczeń w Sądzie Okręgowym i remont budynku Sądu Rejonowego w Leżajsku.

(akta kontroli str. 283-287)

W sprawie wykonania w 2019 r. innych zadań remontowych niż ujętych w planie rzeczowo-finansowym, Ewa Gliniak – Kierownik Samodzielnej Sekcji Inwestycji i Remontów Sądu Okręgowego wyjaśniła, że ze względu na wysokie temperatury skutkujące skracaniem czasu pracy, podjęto decyzję o opracowaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej klimatyzacji pomieszczeń w poszczególnych sądach. Jednocześnie zrezygnowano z realizacji części zadań remontowych w sądach, w których będzie montowana klimatyzacja. Niecelowe i niegospodarne stało się wykonywanie w 2019 r. robót malarskich pomieszczeń przed montażem klimatyzatorów i sieci elektrycznej. Zadania, przyjęte pierwotnie w planie 2019 r., zostaną zrealizowane w kolejnych latach, po montażu klimatyzacji;

(akta kontroli str. 288-289)

b/ w 2019 r. wykonanie wydatków na wynagrodzenia[17] wynosiło 33.163,6 tys. zł co stanowiło 99,9 % planu po zmianach (33.181,5 tys. zł). Były one wyższe o 1.747,2 tys. zł (o 6,6%) od wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych w 2018 r., które wynosiły 31.416,4 tys. zł.

Średni stan zatrudnienia w 2019 r. wynosił 372,28 etatów i był podobny do stanu zatrudnienia w 2018 r. (375,93 etatów). Przeciętne zatrudnienie w 2019 r. wg statusu zatrudnienia kształtowało się również na podobnym poziomie jak w 2018 r. i wynosiło odpowiednio:

- grupa 01 „osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń" w 2019 r. – 240,89 etatu, w 2018 r. – 244,49 etatu (spadek o 1,5%),
- grupa 05 „sądowi kuratorzy zawodowi" w 2019 r. – 25,56 etatu, w 2018 r. – 24,95 etatu (wzrost o 2,4%),
- grupa 10 „sędziowie i prokuratorzy" w 2019 r. – 68,58 etatu, w 2018 r. – 70,25 etatu (spadek o 2,4%),
- grupa 17 „referendarze sądowi" w 2019 r. – 6,79 etatu, w 2018 r. – 6,32 etatu (wzrost o 7,4%),
- grupa 18 „asystenci sędziów i prokuratorów" w 2019 r. – 23,79 etatu, w 2018 r. – 23,59 etatu (wzrost o 0,8%),
- grupa 19 „specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów" w 2019 r. – 6,67 etaty, w 2018 r. 6,33 – etatu (wzrost o 5,4%).

Wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2019 r. w stosunku do ich poziomu w 2018 r., spowodowany był przede wszystkim dwukrotną podwyżką wynagrodzeń dla pracowników sądów, tj.: od 1 stycznia 2019 r. podwyższono wynagrodzenia średnio o 200 zł na 1 etat[18] i od 1 października 2019 r. średnio o 450 zł na 1 etat[19];

(akta kontroli str. 290-294)

c/ w 2019 r. Sąd Okręgowy oraz sądy rejonowe funkcjonale zawarły 14 umów zleceń o łącznej wartości 57,1 tys. zł, w tym: 4 umowy o wartości 3 tys. zł, z pracownikami własnymi oraz 10 umów o wartości 54,1 tys. zł z osobami obcymi. Działalności podstawowej Sądu dotyczyło 6 umów o wartości 13,5 tys. zł, a działalności pomocniczej 8 umów o wartości 43,6 tys. zł. Umowy zlecenia

---

[17] Wraz z wypłaconymi nagrodami, odprawami oraz dodatkowym rocznym wynagrodzeniem

[18] Pismo (znak F-0311-16/19) z dnia 19 lutego 2019 r. Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie.

w zakresie działalności podstawowej dotyczyły: szkoleń pracowników Sądów Rejonowych w Łańcucie i w Ropczycach oraz korepetycji udzielanych dla podopiecznych Kuratorskiego Ośrodka przy Sądzie Rejonowym w Ropczycach. Umowy w zakresie działalności pomocniczej dotyczyły porządkowania dokumentacji w archiwum sądów, prac konserwatorskich i naprawczych w budynkach sądów oraz usług informatycznych.
W 2018 r. Sąd Okręgowy oraz sądy rejonowe funkcjonalne zawarły 17 umów zleceń o łącznej wartości 57,4 tys. zł. Wszystkie umowy zlecenia w 2018 r. zawarto z osobami niebędącymi pracownikami sądów, a ich zakres był podobny do umów 2019 r.
Oprócz umów zleceń, na rzecz Sądu Okręgowego i sądów rejonowych funkcjonalnych, były wykonywane zadania przez biegłych, tłumaczy, lekarzy sądowych oraz kuratorów zastępujących strony w postępowaniach sądowych. Z osobami tymi sądy nie zawierały umów cywilnych, a ich wynagrodzenia były ustalane na podstawie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości[20]. Łączna wartość wydatków poniesionych na wynagrodzenia bezosobowe (ujętych w § 4170) w 2018 r. wynosiła – 1.316,2 tys. zł, a w 2019 r. – 1.206,3 tys. zł (spadek o 8,3%).

(akta kontroli str. 295-299, 641-642)

2.5. W 2019 r. wydatki majątkowe zrealizowano zgodnie z planem finansowym. Plan (po zmianach) wydatków majątkowych wynosił 4.053,4 tys. zł, a ich wykonanie wynosiło 4.053 tys. zł, co stanowiło 100% planu.
Na początku 2019 r. plan wydatków majątkowych przewidywał środki o wartości 6.383 tys. zł, tego: 6.363 tys. zł na zadanie pn. „Rozbudowa Sądu Rejonowego w Dębicy" i 20 tys. zł na zakupy środków trwałych. W wyniku zmian, plan wydatków majątkowych na koniec 2019 r. obejmował środki o wartości 4.053,4 tys. zł, z tego: 2.841 tys. zł na ww. zadanie i 1.212,4 tys. zł na zakupy środków trwałych (717,9 tys. zł – zakupy informatyczne, 494,5 tys. zł – pozostałe zakupy). Analiza zamian planu wydatków majątkowych wykazała, że na 8 zmian planu w 2019 r., 6 z nich dokonano zgodnie z decyzją Ministra Sprawiedliwości, natomiast 2 zmiany, dotyczące planu wydatków w § 6060 (z dnia 29 listopada i 2019 r. zwiększająca plan o 135 tys. zł i z 12 grudnia 2019 r. zmniejszająca plan o 5,7 tys. zł) dokonano bez zgody Ministra. Zmiany te wprowadzono na podstawie § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*[21].

(akta kontroli str. 299-328)

Odnośnie zmniejszenia planu wydatków majątkowych na zadanie pn. „Rozbudowa Sądu Rejonowego w Dębicy" o 3.522 tys. zł, Kierownik Sekcji Inwestycji i Remontów Sądu wyjaśniła, że spowodowane to było zmianą terminu zakończenia inwestycji z 2019 r. na 2020 r. oraz niewykorzystaniem przewidzianej w planie inwestycji rezerwy finansowej. Termin zakończenia całości robót został przesunięty na podstawie aneksów do umowy z powodu zmian w dokumentacji technicznej oraz konieczności wykonania robót zamiennych i dodatkowych. Możliwość zmiany terminu zakończenia umowy z ww. powodów została przewidziana w umowie.

---

[20] z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 518), z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2049), z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. z 2005 r. poz. 131, ze zm.), z dnia 14 stycznia 2008 r. w sprawie wynagrodzenia przysługującego lekarzowi sądowemu i trybu finansowania tego wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów dojazdu, a także wzoru zestawienia wystawionych zaświadczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 467), z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 536).

[21] Dz. U. z 2012 r. poz. 1476 ze zm.

Zaplanowane na początek 2019 r. wydatki obejmowały nakłady na realizację inwestycji oraz rezerwy, których nie wykorzystano (ponad 2.595 tys. zł).

(akta kontroli str.329-330)

W ramach wydatków majątkowych w 2019 r. zrealizowano 8 następujących zadań:

- kontynuowano roboty budowlane związane z rozbudową Sądu Rejonowego w Dębicy, polegające na budowie placów, dróg i chodników oraz wykonaniu robót wykończeniowych[22],
- zakupiono 9 serwerów (po 3 dla: Sądu Okręgowego i Sądów Rejonowych w Dębicy i w Łańcucie),
- zakupiono 4 systemy do cyfrowej rejestracji rozpraw sądowych dla Sądu Okręgowego,
- zakupiono 2 urządzenia wielofunkcyjne dla potrzeb Sądu Okręgowego,
- zakupiono 2 klimatyzacje dla Sądów Rejonowych w Ropczycach i w Strzyżowie,
- zakupiono 4 elektroniczne depozytory kluczy dla Sądów Rejonowych w Ropczycach, w Strzyżowie, w Łańcucie i w Leżajsku,
- rozbudowano Systemy Alarmu Pożaru w Sądzie Okręgowym, w Sądzie Rejonowym w Łańcucie i w Opiniodawczym Zespole Sądowych Specjalistów w Rzeszowie,
- zakupiono centralę telefoniczną dla Sądu Rejonowego w Ropczycach.

(akta kontroli str. 299-307, 310)

2.6. Zobowiązania na koniec 2019 r. wynosiły 3.184,9 tys. zł i były zaewidencjonowane na następujących kontach księgowych:

- 200 „Rozrachunki z dostawcami z tytułu pozostałych kosztów postępowania sądowego" – 5,1 tys. zł. Zobowiązania te wynikały z rachunków i faktur wystawionych przez adwokatów, mediatorów oraz wniosków świadków biorących udział w postępowaniach sądowych, wystawionych na podstawie wydanych orzeczeń;
- 201 „Rozrachunki z dostawcami" – 296,2 tys. zł, wynikały one z faktur, które wpłynęły w styczniu 2020 r. a dotyczyły bieżącej działalności Sądu w grudniu 2019 r.;
- 225 „Rozrachunki z budżetami" – 3 tys. zł, były to zobowiązania wobec urzędów skarbowych z tytułu naliczonego podatku dochodowego od osób fizycznych od wynagrodzeń biegłych, tłumaczy i lekarzy sądowych;
- 229 „Pozostałe rozrachunki publiczno-prawne" – 276,2 tys. zł, były to zobowiązania z tytułu składek ubezpieczenia społecznego, naliczonych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2019 r.;
- 230 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń związane z postępowaniem sądowym" – 7,5 tys. zł, były to zobowiązania wobec biegłych, mediatorów, tłumaczy i lekarzy biorących udział w postępowaniach sądowych;
- 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń" – 2.456,3 tys. zł, były to zobowiązania z tytułu naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2019 r.;
- 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami" – 3,5 tys. zł, były to zobowiązania wobec pracowników z tytułu odbytych podróży służbowych oraz naliczonych zwrotów kosztów dojazdu sędziów do pracy;
- 241 „Rozrachunki z komornikami" – 0,4 tys. zł, były to zobowiązania wobec komorników związane z postępowaniami komorniczymi;
- 242 „Rozrachunki związane z odszkodowaniami" – 136,7 tys. zł, były to zobowiązania z tytułu zasądzonych wyrokiem z dnia 12 grudnia 2019 r. odszkodowań na rzecz osób fizycznych.

(akta kontroli str. 331-349)

---

[22] Wykonano: montaż windy, elewację budynku, wymieniono okna i drzwi, przebudowano ściany wewnętrzne, szpachlowanie

W 2019 r. Sąd posiadał następujące zobowiązania wymagalne: na koniec stycznia – 1.364,8 tys. zł, na koniec marca – 704,4 tys. zł, na koniec października – 25 tys. zł i na koniec grudnia – 136,7 tys. zł. Wynikały one z orzeczonych odszkodowań ze Skarbu Państwa na rzecz osób fizycznych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz naliczonych odsetek od dnia wydania wyroku. Orzeczenia dotyczące tych odszkodowań wydane zostały w miesiącach odpowiednio: styczniu, marcu, październiku i grudniu 2019 r. Były to zobowiązania wymagalne, gdyż na koniec ww. okresów, Sąd nie posiadał środków na ich wypłatę, bądź trwały czynności związane z ustalaniem numerów rachunków bankowych, na które odszkodowania należało przekazać. Na koniec ww. okresów Sąd naliczył i wykazał w sprawozdaniach należne odsetki od zasądzonych odszkodowań.
Wartość zapłaconych w 2019 r. odsetek wynosiła 33,4 tys. zł[23]. W całości dotyczyły one zasądzonych odszkodowań na rzecz osób fizycznych i naliczono je, zgodnie z wydanymi orzeczeniami, za okres od daty prawomocności wyroków do dnia wypłaty tych świadczeń.
W 2019 r. Sąd nie ponosił wydatków tytułem zapłaty odsetek naliczonych od zobowiązań dotyczących jego działalności bieżącej i inwestycyjnej.

(akta kontroli str. 279-281, 641-642, 684-699)

2.7. W 2019 r. Sąd nie dysponował środkami finansowymi (wydatkami) przeniesionymi z 2018 r.[24], ani też nie wnioskował o przeniesienie wydatków 2019 r. do wykorzystania w 2020 r.

(akta kontroli str. 279-281)

2.8. Szczegółowym badaniem objęto wydatki Sądu Okręgowego oraz sądów rejonowych funkcjonalnych, w łącznej wartości 13.586,8 tys. zł, co stanowiło 20,2% wydatków ogółem poniesionych w 2019 r. (67.112,7 tys. zł). Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów księgowych Sądu z wyłączeniem:

- wydatków na wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń (ujętych w paragrafach: 4010-4080, 4110-4140, 4180, 4200 i 4440),
- wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych (ujętych w paragrafach: 3020 i 3030),
- wydatków poniżej 500 zł.

Wśród badanych kwot, 3.033,6 tys. zł dotyczyło wydatków majątkowych, co stanowiło 74,8% wydatków majątkowych poniesionych w 2019 r. Badaniem objęto łącznie 83 dowody księgowe, z tego 67 dotyczących wydatków bieżących i 16 wydatków majątkowych[25].
Analiza ww. wydatków wykazała, że zostały one poniesione prawidłowo, zgodnie z planem finansowym, na zadania realizowane przez Sąd, a płatności z tego tytułu dokonywane były terminowo. Badane wydatki związane były z działalnością Sądu, zostały poprawnie udokumentowane i zaakceptowane przez Dyrektora i Głównego Księgowego Sądu (lub przez osoby przez nich upoważnione). Analizowane dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie zadekretowano do ujęcia w księgach rachunkowych. Analizowane wydatki

[23] Były to odsetki zasądzone wyrokami sądowymi
[24] które nie wygasały z upływem roku budżetowego
[25] Próba została wylosowana metodą MUS spośród 2.849 zapisów konta „Rachunek bieżący jednostki" (konto 130 Ma). Łączna wartość populacji z której losowano dokumenty wynosiła 22.761,2 tys. zł. Losowania dokonano przy pomocy narzędzia Pomocnik Kontrolera uwzględniając następujące parametry losowania: próg istotności - 2% wartości populacji, błąd badania - 0,75, ryzyko statystyczne - 18%.

poniesiono w sposób celowy i gospodarny, tj. według zasad określonych w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*[26].
W badanej próbie wydatków stwierdzono, że numery identyfikacyjne zamieszczone na dokumentach księgowych dotyczących wypłat zasądzonych odszkodowań na rzecz osób fizycznych, ujętych w rozdz. 75595 § 4590[27], były inne niż numery zawarte w zapisach księgowych sytemu FK, na podstawie których wydatki te wprowadzono do ksiąg rachunkowych Sądu.

(akta kontroli str. 350-353)

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że przedmiotowe wydatki księgowane były w module PSCD i tam księgowany dokument otrzymywał numer zaczynający się od cyfry „3", który widniał na dokumencie księgowym. Następnie dokonywano transferów zapisów księgowych do księgi głównej FK, gdzie automatycznie nadawane były numery zaczynające się od cyfry „4". Wyświetlając dokument zaczynający się od cyfry „4" można wyświetlić dokument oznaczony numerem zaczynającym się od cyfry „3" – czyli dokumenty te były ze sobą powiązane.

(akta kontroli str. 261-262)

2.9. Dla oceny prawidłowości stosowania procedur udzielania zamówień publicznych, szczegółowym badaniem objęto dwa postępowania o udzielenie zamówień publicznych[28], przeprowadzone w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*[29]:

- postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, przeprowadzone w związku z dostawą 9 sztuk serwerów do sądów z obszaru okręgu rzeszowskiego – wartość udzielonego zamówienia 420,7 tys. zł brutto,
- postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem była dostawa i wdrożenie systemu cyfrowej rejestracji przebiegu rozpraw sądowych w Sądzie Okręgowym w Rzeszowie – wartość udzielonego zamówienia 274,5 tys. zł brutto.

W badanych postępowaniach nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*.
Analizą objęto również jedno postępowanie (dobór celowy z rejestru zamówień[30]) o udzielenie zamówienia publicznego o wartości poniżej 30 tys. euro, dotyczące dostaw tonerów i tuszy oraz innych materiałów eksploatacyjnych do drukarek i faksów użytkowanych w Sądzie Okręgowym i sądach rejonowych funkcjonalnych. Wartość udzielonego zamówienia wynosiła 131 tys. zł. Stwierdzono, że przeprowadzono je zgodnie z *Instrukcją w sprawie sposobu i trybu udzielania zamówień publicznych (...), których wartość nie przekracza równowartości 30 tys. euro*[31].

(akta kontroli str. 354-606)

W celu oceny prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych badaniem objęto wydatki w kwocie 3.193 tys. zł (wynikające z 27 dowodów księgowych), natomiast pod kątem zasadności wyłączenia stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*, zbadano wydatki w wysokości 10.393,8 tys. zł (wynikające z 56 dowodów księgowych). Łączna wartość wydatków objętych badaniem wynosiła 13.586,8 tys. zł, z tego: wydatki bieżące – 10.553,2 tys. zł, wydatki majątkowe – 3.033,6 tys. zł.

---

[26] Dz. U. z 2019 r. poz. 869.
[27] W badanej próbie wydatków było to 25 dowodów księgowych o łącznej wartości 9.951,9 tys. zł
[28] Dobór celowy – zamówienia o największej wartości udzielone w 2019 r. przez Sąd Okręgowy.
[29] Dz. U. z 2019 r. poz. 1843.
[30] Zamówienie o najwyższej wartości spośród zamówień udzielonych w 2019 r. których wartości nie przekraczały 30 tys. euro.

W badanej próbie, wydatki dotyczące: doręczeń przesyłek przez Pocztę Polską S.A. – 177,2 tys. zł i zakupu energii elektrycznej – 17,5 tys. zł, wynikały z tzw. zamówień centralnych dokonanych przez Centrum Zakupów dla Sądownictwa w Krakowie, a dotyczące dostawy 9 szt. komputerów – 34,3 tys. zł, wynikały z zamówień udzielonych przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie. Postępowania w zakresie zamówień publicznych dla pozostałych badanych wydatków przeprowadził Sąd Okręgowy. W wyniku ww. analiz, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 350-352, 607-617)

2.10. W 2019 r. Sąd nie realizował projektów dofinansowanych środkami z budżetu UE.

(akta kontroli str. 279-281, 641-642, 649-651)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2019 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków budżetu państwa.

Wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji zadań Sądu, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie *o finansach publicznych* i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Dowody księgowe, dotyczące badanych wydatków, prawidłowo zadekretowano i zaklasyfikowano do odpowiednich podziałek klasyfikacji budżetowej. Faktury dotyczące zakupów usług, materiałów i wyposażenia oraz działalności inwestycyjnej, były płacone przez Sąd w terminach ich płatności. Z tego tytułu w 2019 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Odsetki zapłacone w 2019 r. zostały naliczone od wypłaconych na rzecz osób fizycznych, odszkodowań zasądzonych przez Sąd tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych.*

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań jednostkowych Sądu Okręgowego:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz

sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny

prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. W obowiązujących terminach przekazano je do Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie.

(akta kontroli str. 633-747)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.
Zostały one sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalnym, a dane w nich zawarte wynikały z ksiąg rachunkowych Sądu. W terminach przewidzianych przepisami prawa, sprawozdania przekazano do dysponenta części budżetu państwa.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy *o NIK*, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. W 2019 r. ewidencja księgowa na koncie 226 „Długoterminowe należności budżetowe" nie była prowadzona na bieżąco. Należności te w kwocie 409,8 tys. zł zostały przeksięgowane z konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" na konto 226 dopiero z dniem 31 grudnia 2019 r., a zgodnie z obowiązującymi przepisami powinny być na bieżąco ewidencjonowane na koncie 226 w trakcie roku budżetowego w datach ich wystąpienia.
2. Ustalono ponadto, że w niektórych stwierdzonych przypadkach należności długoterminowe dotyczące roku 2022, np. zaległości Skarbu Państwa postanowieniami II Wydziału Karnego:
   - z dnia 17 maja 2019 r. rozłożono na 36 miesięcznych rat po 2.000 zł począwszy od czerwca 2019 r.[32],
   - z dnia 26 kwietnia 2019 r. rozłożono na 36 miesięcznych rat po 1.690 zł począwszy od maja 2019 r.[33],

   z dniem 2 stycznia 2020 r. zostały w całości przeksięgowane z konta 226 na konto 221.
   Działanie takie naruszało przepisy art. 3 ust.1 pkt 18 ustawy z dnia 29 września 2009 r. *o rachunkowości*[34] oraz zasady rachunkowości określone w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. *w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*[35].

(akta kontroli str. 222-223, 256-261)

[32] Część rat o wartości 10 tys. zł zostanie wpłacona w 2022 r
[33] Część rat o wartości 6,8 tys. zł zostanie wpłacona w 2022 r.
[34] Dz. U. z 2019 r. poz. 351.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że ewidencja księgowa należności długoterminowych była prowadzona zgodnie z Instrukcją Ministerstwa Sprawiedliwości[36].

(akta kontroli str. 261-275)

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1) wprowadzenie skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie efektywnego nadzoru nad prawidłowym przebiegiem postępowań windykacyjnych należności Skarbu Państwa;
2) prawidłowe ewidencjonowanie w księgach rachunkowych Sądu należności długoterminowych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy *o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy *o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy *o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 25 MARCA 2020 r.

Kontroler
Roman Chrząszcz
główny specjalista k.p.

Roman Chrząszcz
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

podpis

[36] Instrukcja Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczona na portalu 10 stycznia 2020 r. nakazywała, pod datą ostatniego dnia roku budżetowego przeksięgować z konta 221 na konto 226 należności długoterminowe, a pod datą pierwszego dnia roboczego roku następnego, dokonania zapisu odwrotnego.